

Asociația „Societatea Globală a Studenților și Tinerilor Profesioniști Români” (GRSP Society) salută inițiativa MAE de a oferi șanse egale în exercitarea dreptului la vot cetățenilor români aflați în străinătate prin inițierea unui proiect de lege privind votul la distanță, mai precis votul prin corespondență.

GRSP Society susține introducerea votului la distanță și derulează, din mai 2010, proiectul „Diaspora Votează”, o campanie pentru introducerea unui mecanism alternativ de vot pentru cetățenii români din străinătate. În cadrul acestui proiect, în luna noiembrie a anului trecut, a fost lansat un document de politici publice care susține introducerea **votului prin internet** ca cea mai eficientă măsură de creștere a participării și de garantare a dreptului la vot pentru cetățenii români aflați permanent sau temporar în străinătate.

În ceea ce privește prezentul proiect de lege, apreciem modelul propus, dar considerăm că în actuala sa formă ridică o serie de întrebări și necesită, prin urmare, clarificări și completări. Prezenta lege nu clarifică prevenirea votului dublu, nu asigură un mecanism de supraveghere a plicurilor cu voturi primite pentru a preveni fraudă, nu clarifică anumite aspecte logistice necesare pentru o bună desfășurare a votului prin poștă pentru alegerile ulterioare (ex. o metoda simplă prin care alegătorul înscris în Registrul alegătorilor prin corespondență să își poată schimba adresa), și lasă loc de interpretare privind o posibilă privare de dreptul de vot în anumite cazuri. Aceste aspecte trebuie rezolvate.

De asemenea, GRSP Society propune introducerea unui articol nou privind analizarea altor metode eficiente de vot la distanță, introducerea de sancțiuni specifice pentru tentativele de fraudă, precum și luarea în considerare a unei ample campanii de promovare a votului prin corespondență și a procedurilor impuse de acesta în eventualitatea adoptării legii.

Iată comentariile noastre punctuale:

Articol	Text propus MAE	Comentarii GRSP Society
Art. 3 (3)	Prevede că alegătorul înscris în registru poate vota la urne doar dacă anunță cu cel puțin 45 zile înainte că renunță la votul prin corespondență	Nu se specifică ce se întâmplă concret dacă alegătorul nu mai votează prin corespondență, fără să anunțe în prealabil, și se prezintă la urne. Există o verificare la fața locului într-un sistem electronic centralizat? Acest aspect ar trebui clarificat în lege.
Art. 5 (3)	Prevede ca cererea de înregistrare să fie returnată alegătorului dacă aceasta este adresată altei misiuni diplomatice sau oficiu consular decât celui la care este arondat	Pentru o eficientizare a procesului și pentru a nu limita posibilitatea de înscriere în registru a cetățenilor care au expediat plicul spre sfârșitul perioadei de înregistrare la un alt consulat, propunem ca plicurile transmise greșit să fie expediate de către misiunea diplomatică ce le-a recepționat la misiunea diplomatică competentă, cea de care aparține expeditorul. Aceasta din urmă îi poate trimite alegătorului o notificare specială cu privire la arondarea sa odată cu expedierea materialelor necesare votării.

Art. 6 (2)	Cererea de înregistrare trebuie însoțită de copii ale documentelor care atestă cetățenia română și dovada reședinței sau domiciliului în statul respectiv	Pentru evitarea interpretărilor, sugerăm să existe o listă clară a tipurilor de documente eligibile care atestă domiciliul sau reședința în străinătate, precum și să se precizeze dacă acestea trebuie să fie neexpirate. Considerăm necesar ca documentele care atestă înrolarea la o unitate de învățământ sau desfășurarea unei activități profesionale în statul respectiv să fie considerate o dovadă suficientă a rezidenței în statul respectiv.
Art. 7 (1)	Prevede obligația MAE de a verifica și actualiza datele din Registrul alegătorilor care votează prin corespondență la fiecare scrutin`	Considerăm că acest articol ar trebui completat cu informații minime despre modalitatea concretă de verificare și actualizare a datelor. Prin urmare, considerăm esențial să se precizeze cum se va verifica rezidența alegătorilor la adresa menționată inițial. Din cercetările noastre rezultă că mulți dintre cetățenii români din străinătate locuiesc în chirie și deci își schimbă frecvent adresa.
Art. 7 (3)	Prevede cazurile în care se face radierea din Registrul alegătorilor care votează prin corespondență	Considerăm că cea mai eficientă metodă de actualizare a datelor alegătorilor și a opțiunilor acestora pentru vot la distanță sau vot la urne la alegerile ulterioare ar fi o platformă online securizată cu acces pe bază de parolă.
Art. 8	Prevede ca MAE să transmită AEP Registrul alegătorilor care votează prin corespondență	Sugerăm adăugarea unui nou alineat art. 8 (2) care să precizeze informațiile minime despre alegători conținute de acest registru (ex. nume, CNP, țara în care votează, adresă).
Art. 9	Prevede transmiterea Registrului între instituțiile care gestionează procesul alegerilor	Sugerăm adăugarea unui nou alineat art. 9 (3) cu conținutul: „Cetățenii care se regăsesc în Registrul alegătorilor care votează prin corespondență vor fi radiați temporar de pe lista alegătorilor din localitatea de domiciliu din România. Ei pot fi reincluși pe această listă la scrutinurile viitoare în baza unei cereri scrise.”
Art. 13 (2)	Prevede eliberarea unui nou atestat pentru exercitarea votului prin corespondență în cazul turului II	Alineatul nu clarifică orizontul de timp pentru expedierea atestatului pentru exercitarea prin corespondență a dreptului de vot în cazul turului II. Sugerăm să se specifice faptul că acesta se expediază împreună cu materialele necesare turului I, așa cum se subînțelege din art. 19 sau să se reformuleze acest alineat pentru evitarea confuziilor.
Art. 13 (3)	Prevede emiterea de noi atestate în cazul organizării de noi alegeri	Nu reiese în mod clar din acest alineat dacă aceste atestate se emit automat pentru cetățenii înregistrați la alegerile anterioare în registrul cetățenilor români care votează prin corespondență

		sau dacă aceștia trebuie să își exprime intenția de a vota din nou prin corespondență. Considerăm necesar ca alegătorii să își poată exprima opțiunea pentru modalitatea de vot la fiecare scrutin.
Art. 14	Prevede ca alegătorul să notifice misiunea diplomatică în caz de furt, pierdere, deteriorare sau distrugere a atestatului pentru exercitarea votului prin corespondență	Nu se precizează prin ce modalitate își poate exprima dreptul la vot în continuare cetățeanul în cauză. Poate acesta primi un nou atestat? Își mai poate exprima votul la secția de votare având în vedere prevederile Art. 3 (3)? b) Cum se asigură MAE și AEP că atestatele declarate furate sau pierdute nu vor fi expediate și nu vor sta la baza unor voturi considerate valide?
Art. 15 (3)	Prevede dreptul de a fi prezent la prezentarea machetei buletinului de vot pentru exercitarea votului prin corespondență	Considerăm oportun ca la prezentarea acestei machete să poată fi prezenți și reprezentanți ai societății civile.
Art. 18 (4)	Prevede că plicurile conținând voturi trebuie să ajungă la misiunile diplomatice cel târziu în ziua anterioară votării	Alineatul menționează data limită pentru exprimarea votului, dar nu și data de la care poate începe votarea prin corespondență. Sugerăm clarificarea acestui aspect, inclusiv în instrucțiunile transmise alegătorilor.
Art. 19 (2)	Prevede scrierea olografă în buletinul de vot pentru turul II	Sugerăm completarea alineatului cu următoarele precizări „...alegătorul român va scrie olograf, cu majuscule, cu pix sau cerneală albastră , numele și prenumele unuia dintre candidații care s-au calificat...”
Art. 19 (3)	Prevede cazurile de nulitate a buletinelor de vot	Acest alineat menționează că buletinele de vot ce prezintă ștersături vor fi considerate nule. În același timp, art. 21 (5) susține exact contrariul. Solicităm corelarea și clarificarea acestor articole.
Art. 20 (1)	Prevede recepționarea plicurilor și predarea acestora către președintele biroului electoral al secției de votare	Nu se face nicio mențiune cu privire la stocarea acestor plicuri până în ziua alegerilor. Considerăm necesar ca stocarea acestora să se realizeze într-un spațiu securizat și supravegheat.
Art. 20 (2)	Prevede ca în ziua votării, între orele 06.00-07.00, să se consemneze în listele electorale ale alegătorilor care votează prin corespondență cine a expedit documentele necesare	Este foarte neclar cum urmează a fi utilizată această listă. Va fi furnizată tuturor secțiilor de votare pentru evitarea votului dublu? Va fi accesul în secția de votare interzis cetățenilor care s-au înscris în registrul alegătorilor care votează prin corespondență dar nu au expedit votul? Ce se întâmplă în cazul în care alegătorul nu își scrie numele complet pe plic sau în cazul unor nume comune (ex. Pop Ioan). Atâta timp cât se citește doar ce este scris pe exteriorul plicului, aceste plicuri urmând a fi deschise conform art. 21

		(1) după încheierea votării, considerăm că aceste cazuri nu pot constitui motiv de nulitate a votului și sugerăm ca, în lipsa unei alte explicații, această procedură să se desfășoare odată cu deschiderea plicurilor.
Art. 21 (5)	Prevede cazurile de nulitate a buletinelor de vot	Acest alineat menționează că buletinele de vot ce prezintă ștersături nu vor fi considerate nule. În același timp, art. 19 (3) susține exact contrariul. Solicităm corelarea și clarificarea acestor articole.
Art. 23 (2)	Prevede promovarea pe internet a prezentei legii, a procedurii exercitării votului prin corespondență precum și a cererii de înregistrare	Pentru a facilita înscrierea cetățenilor în registru, considerăm necesar ca pe paginile de internet să fie prezente informații despre misiunea diplomatică/oficiul consular la care este arondat fiecare stat și departament/județ (pentru statele în care există mai multe consulate), pe formatul deja existent pe site-ul MAE. De asemenea, sugerăm ca înregistrarea în Registrul alegătorilor care votează prin corespondență să fie confirmată. În acest fel alegătorilor ale căror plicuri nu au ajuns la destinație le va rămâne varianta retransmiterii documentației (dacă timpul o permite) sau a prezentării la urne.
Art. NOU		Autoritatea Electorală Permanentă va investiga oportunitatea introducerii pe viitor a votului prin internet pentru alegătorii români cu domiciliul sau reședința în străinătate și va prezenta un raport în acest sens până la 15 decembrie 2011.